ഋഭുഗീത അധ്യായം 29
തന്മയ-ഭാവോപ-ദേശ+പ്രകരണം

ഋഭുഃ -
അത്യന്തം തന്മയം വക്ഷ്യേ ദുർലഭം യോഗിനാമപി .
വേദശാസ്ത്രേഷു ദേവേഷു രഹസ്യമതിദുർലഭം .. 29.1..

യഃ പരം ബ്രഹ്മ സർവാത്മാ സച്ചിദാനന്ദവിഗ്രഹഃ .
സർവാത്മാ പരമാത്മാ ഹി തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.2..

ആത്മരൂപമിദം സർവമാദ്യന്തരഹിതോഽജയഃ .
കാര്യാകാര്യമിദം നാസ്തി തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.3..

യത്ര ദ്വൈതഭയം നാസ്തി യത്രാദ്വൈതപ്രബോധനം .
ശാന്താശാന്തദ്വയം നാസ്തി തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.4..

യത്ര സങ്കല്പകം നാസ്തി യത്ര ഭ്രാന്തിർന വിദ്യതേ .
തദേവ ഹി മതിർനാസ്തി തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.5..

യത്ര ബ്രഹ്മണി നാസ്ത്യേവ യത്ര ഭാവി വികല്പനം .
യത്ര സർവം ജഗന്നാസ്തി തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.6..

യത്ര ഭാവമഭാവം വാ മനോഭ്രാന്തി വികല്പനം .
യത്ര ഭ്രാന്തേർന വാർതാ വാ തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.7..

(യത്ര വാർതാ ന വാർതാ വാ തന്മയോ ഭവ സർവദാ) .. 29.7..

യത്ര നാസ്തി സുഖം നാസ്തി ദേഹോഽഹമിതി രൂപകം .
സർവസങ്കല്പനിർമുക്തം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.8..

യത്ര ബ്രഹ്മ വിനാ ഭാവോ യത്ര ദോഷോ ന വിദ്യതേ .
യത്ര ദ്വന്ദ്വഭയം നാസ്തി തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.9..

യത്ര വാക്കായകാര്യം വാ യത്ര കല്ലോ ലയം ഗതഃ .
യത്ര പ്രപഞ്ചം നോത്പന്നം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.10..

യത്ര മായാ പ്രകാശോ ന മായാ കാര്യം ന കിഞ്ചന .
യത്ര ദൃശ്യമദൃശ്യം വാ തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.11..

വിദ്വാന്വിദ്യാപി നാസ്ത്യേവ യത്ര പക്ഷവിപക്ഷകൗ .
ന യത്ര ദോഷാദോഷൗ വാ തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.12..

യത്ര വിഷ്ണുത്വഭേദോ ന യത്ര ബ്രഹ്മാ ന വിദ്യതേ .
യത്ര ശങ്കരഭേദോ ന തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.13..

ന യത്ര സദസദ്ഭേദോ ന യത്ര കലനാപദം .
ന യത്ര ജീവകലനാ തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.14..

ന യത്ര ശങ്കരധ്യാനം ന യത്ര പരമം പദം .
ന യത്ര കലനാകാരം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.15..

ന യത്രാണുർമഹത്ത്വം ച യത്ര സന്തോഷകല്പനം .
യത്ര പ്രപഞ്ചമാഭാസം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.16..

ന യത്ര ദേഹകലനം ന യത്ര ഹി കുതൂഹലം .
ന യത്ര ചിത്തകലനം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.17..

ന യത്ര ബുദ്ധിവിജ്ഞാനം ന യത്രാത്മാ മനോമയഃ .
ന യത്ര കാമകലനം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.18..

ന യത്ര മോക്ഷവിശ്രാന്തിര്യത്ര ബന്ധത്വവി(നി)ഗ്രഹഃ .
ന യത്ര ശാശ്വതം ജ്ഞാനം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.19..

ന യത്ര കാലകലനം യത്ര ദുഃഖത്വഭാവനം .
ന യത്ര ദേഹകലനം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.20..

ന യത്ര ജീവവൈരാഗ്യം യത്ര ശാസ്ത്രവികല്പനം .
യത്രാഹമഹമാത്മത്വം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.21..

ന യത്ര ജീവന്മുക്തിർവാ യത്ര ദേഹവിമോചനം .
യത്ര സങ്കല്പിതം കാര്യം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.22..

ന യത്ര ഭൂതകലനം യത്രാന്യത്വപ്രഭാവനം .
ന യത്ര ജീവഭേദോ വാ തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.23..

യത്രാനന്ദപദം ബ്രഹ്മ യത്രാനന്ദപദം സുഖം .
യത്രാനന്ദഗുണം നിത്യം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.24..

ന യത്ര വസ്തുപ്രഭവം ന യത്രാപജയോജയഃ .
ന യത്ര വാക്യകഥനം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.25..

ന യത്രാത്മവിചാരാംഗം ന യത്ര ശ്രവണാകുലം .
ന യത്ര ച മഹാനന്ദം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.26..

ന യത്ര ഹി സജാതീയം വിജാതീയം ന യത്ര ഹി .
ന യത്ര സ്വഗതം ഭേദം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.27..

ന യത്ര നരകോ ഘോരോ ന യത്ര സ്വർഗസമ്പദഃ .
ന യത്ര ബ്രഹ്മലോകോ വാ തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.28..

ന യത്ര വിഷ്ണുസായുജ്യം യത്ര കൈലാസപർവതഃ .
ബ്രഹ്മാണ്ഡമണ്ഡലം യത്ര തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.29..

ന യത്ര ഭൂഷണം യത്ര ദൂഷണം വാ ന വിദ്യതേ .
ന യത്ര സമതാ ദോഷം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.30..

ന യത്ര മനസാ ഭാവോ ന യത്ര സവികല്പനം .
ന യത്രാനുഭവം ദുഃഖം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.31..

യത്ര പാപഭയം നാസ്തി പഞ്ചപാപാദപി ക്വചിത് .
ന യത്ര സംഗദോഷം വാ തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.32..

യത്ര താപത്രയം നാസ്തി യത്ര ജീവത്രയം ക്വചിത് .
യത്ര വിശ്വവികല്പാഖ്യം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.33..

ന യത്ര ബോധമുത്പന്നം ന യത്ര ജഗതാം ഭ്രമഃ .
ന യത്ര കരണാകാരം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.34..

ന യത്ര ഹി മനോ രാജ്യം യത്രൈവ പരമം സുഖം .
യത്ര വൈ ശാശ്വതം സ്ഥാനം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.35..

യത്ര വൈ കാരണം ശാന്തം യത്രൈവ സകലം സുഖം .
യദ്ഗത്വാ ന നിവർതന്തേ തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.36..

യജ്ജ്ഞാത്വാ മുച്യതേ സർവം യജ്ജ്ഞാത്വാഽന്യന്ന വിദ്യതേ .
യജ്ജ്ഞാത്വാ നാന്യവിജ്ഞാനം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.37..

യത്രൈവ ദോഷം നോത്പന്നം യത്രൈവ സ്ഥാനനിശ്ചലഃ .
യത്രൈവ ജീവസംഘാതഃ തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.38..

യത്രൈവ നിത്യതൃപ്താത്മാ യത്രൈവാനന്ദനിശ്ചലം .
യത്രൈവ നിശ്ചലം ശാന്തം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.39..

യത്രൈവ സർവസൗഖ്യം വാ യത്രൈവ സന്നിരൂപണം .
യത്രൈവ നിശ്ചയാകാരം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.40..

ന യത്രാഹം ന യത്ര ത്വം ന യത്ര ത്വം സ്വയം സ്വയം .
യത്രൈവ നിശ്ചയം ശാന്തം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.41..

യത്രൈവ മോദതേ നിത്യം യത്രൈവ സുഖമേധതേ .
യത്ര ദുഃഖഭയന്നാസ്തി തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.42..

യത്രൈവ ചിന്മയാകാരം യത്രൈവാനന്ദസാഗരഃ .
യത്രൈവ പരമം സാക്ഷാത്തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.43..

യത്രൈവ സ്വയമേവാത്ര സ്വയമേവ തദേവ ഹി .
സ്വസ്വാത്മനോക്തഭേദോഽസ്തി തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.44..

യത്രൈവ പരമാനന്ദം സ്വയമേവ സുഖം പരം .
യത്രൈവാഭേദകലനം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.45..

ന യത്ര ചാണുമാത്രം വാ ന യത്ര മനസോ മലം .
ന യത്ര ച ദദാമ്യേവ തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.46..

യത്ര ചിത്തം മൃതം ദേഹം മനോ മരണമാത്മനഃ .
യത്ര സ്മൃതിർലയം യാതി തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.47..

യത്രൈവാഹം മൃതോ നൂനം യത്ര കാമോ ലയം ഗതഃ .
യത്രൈവ പരമാനന്ദം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.48..

യത്ര ദേവാസ്ത്രയോ ലീനം യത്ര ദേഹാദയോ മൃതാഃ .
ന യത്ര വ്യവഹാരോഽസ്തി തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.49..

യത്ര മഗ്നോ നിരായാസോ യത്ര മഗ്നോ ന പശ്യതി .
യത്ര മഗ്നോ ന ജന്മാദിസ്തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.50..

യത്ര മഗ്നോ ന ചാഭാതി യത്ര ജാഗ്രന്ന വിദ്യതേ .
യത്രൈവ മോഹമരണം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.51..

യത്രൈവ കാലമരണം യത്ര യോഗോ ലയം ഗതഃ .
യത്ര സത്സംഗതിർനഷ്ടാ തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.52..

(additional shloka)

യത്ര വിഘ്നാതിമരണം യത്ര വിശ്വം ലയം ഗതം .
യത്ര ഭ്രാന്തി നിവൃത്തത്വം തന്മയോ ഭവ സർവദാ ..

യത്ര പ്രാണദയോ നഷ്ടാ യത്ര ദേഹാസ്രയോ മൃതാഃ .
യത്ര മാനാവമാനം ന തന്മയോ ഭവ സർവദാ ..

യത്രൈവ ബ്രഹ്മണോ രൂപം യത്രൈവാനന്ദമാത്രകം .
യത്രൈവ പരമാനന്ദം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.53..

യത്ര വിശ്വം ക്വചിന്നാസ്തി യത്ര നാസ്തി തതോ ജഗത് .
യത്രാന്തഃകരണം നാസ്തി തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.54..

യത്രൈവ സുഖമാത്രം ച യത്രൈവാനന്ദമാത്രകം .
യത്രൈവ പരമാനന്ദം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.55..

യത്ര സന്മാത്രചൈതന്യം യത്ര ചിന്മാത്രമാത്രകം .
യത്രാനന്ദമയം ഭാതി തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.56..

യത്ര സാക്ഷാത്പരം ബ്രഹ്മ യത്ര സാക്ഷാത്സ്വയം പരം .
യത്ര ശാന്തം പരം ലക്ഷ്യം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.57..

യത്ര സാക്ഷാദഖണ്ഡാർഥം യത്ര സാക്ഷാത്പരായണം .
യത്ര നാശാദികം നാസ്തി തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.58..

യത്ര സാക്ഷാത്സ്വയം മാത്രം യത്ര സാക്ഷാത്സ്വയം ജയം .
യത്ര സാക്ഷാന്മഹാനാത്മാ തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.59..

യത്ര സാക്ഷാത്പരം തത്ത്വം യത്ര സാക്ഷാത്സ്വയം മഹത് .
യത്ര സാക്ഷാത്തു വിജ്ഞാനം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.60..

യത്ര സാക്ഷാദ്ഗുണാതീതം യത്ര സാക്ഷാദ്ധി നിർമലം .
യത്ര സാക്ഷാത്സദാശുദ്ധം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.61..

യത്ര സാക്ഷാന്മഹാനാത്മാ യത്ര സാക്ഷാത്സുഖാത്സുഖം .
യത്രൈവ ജ്ഞാനവിജ്ഞാനം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.62..

യത്രൈവ ഹി സ്വയം ജ്യോതിര്യത്രൈവ സ്വയമദ്വയം .
യത്രൈവ പരമാനന്ദം തന്മയോ ഭവ സർവദാ .. 29.63..

ഏവം തന്മയഭാവോക്തം ഏവം നിത്യശനിത്യശഃ .
ബ്രഹ്മാഹം സച്ചിദാനന്ദം അഖണ്ഡോഽഹം സദാ സുഖം .. 29.64..

വിജ്ഞാനം ബ്രഹ്മമാത്രോഽഹം സ ശാന്തം പരമോഽസ്മ്യഹം .
ചിദഹം ചിത്തഹീനോഽഹം നാഹം സോഽഹം ഭവാമ്യഹം .. 29.65..

തദഹം ചിദഹം സോഽഹം നിർമലോഽഹമഹം പരം .
പരോഽഹം പരമോഽഹം വൈ സർവം ത്യജ്യ സുഖീഭവ .. 29.66..

ഇദം സർവം ചിത്തശേഷം ശുദ്ധത്വകമലീകൃതം .
(ഇദം സർവം ചിത്തശേഷം ശുദ്ധത്വം ച മലത്വകം .)
ഏവം സർവം പരിത്യജ്യ വിസ്മൃത്വാ ശുദ്ധകാഷ്ഠവത് .. 29.67..

പ്രേതവദ്ദേഹം സന്ത്യജ്യ കാഷ്ഠവല്ലോഷ്ഠവത്സദാ .
സ്മരണം ച പരിത്യജ്യ ബ്രഹ്മമാത്രപരോ ഭവ .. 29.68..

ഏതത്പ്രകരണം യസ്തു ശൃണോതി സകൃദസ്തി വാ .
മഹാപാതകയുക്തോഽപി സർവം ത്യക്ത്വാ പരം ഗതഃ .. 29.69..

അംഗാവബദ്ധാഭിരുപാസനാഭിർവദന്തി വേദാഃ കില ത്വാമസംഗം .
സമസ്തഹൃത്കോശവിശേഷസംഗം ഭൂമാനമാത്മാനമഖണ്ഡരൂപം .. 29.70..

.. ഇതി ശ്രീശിവരഹസ്യേ ശങ്കരാഖ്യേ ഷഷ്ഠാംശേ ഋഭുനിദാഘസംവാദേ തന്മയഭാവോപദേശപ്രകരണം നാമ ഏകോനത്രിംശോഽധ്യായഃ ..

ഓം

****

CHECKED BY GURU P.R.IYER
24.7.2024